

Koronaepidemian vaikutusten arviointia

Etelä-Savon työllisyyteen, yritystoimintaan ja aluetalouteen

Päivitetty 25.6.2020

Pandemian vaikutukset Etelä-Savon työllisyyteen

-Toukokuun työllisyyskatsauksen mukaan kriisi on iskenyt Etelä-Savoon lujaa, mutta kuitenkin lievemmin kuin koko maahan keskimäärin. Etelä-Savon työ ja elinkeinotoimistossa oli toukokuun lopussa 9 400 työtöntä työnhakijaa, eli 3 717 enemmän kuin vuosi sitten. Huhtikuusta työttömien määrä väheni runsaalla 200:lla, kun lomautettujen määrä hieman laski.

- Työttömistä työnhakijoista oli kokoaikaisesti lomautettuja 2 948, mikä on vuodentakaiseen verrattuna noin kymmenkertainen määrä. Lomautetuista oli miehiä 1 484 ja naisia 1 464. Koronakriisi on aiheuttanut EteläSavossa lomautettujen naisten määrän kasvun vuodentakaiseen verrattuna 33-kertaiseksi ja lomautettujen miesten määrän kasvun kuusinkertaiseksi. Lomautettuja on eniten palvelu ja myyntityössä, rakennus, korjaus ja valmistustyössä sekä prosessi ja kuljetustyössä.

- Ensi vaiheessa koronakriisi iski ravintoloihin ja kaupan alalla muihin kuin ruokakauppoihin. Muilla toimialoilla vaikutukset näkyvät pidemmällä viiveellä.

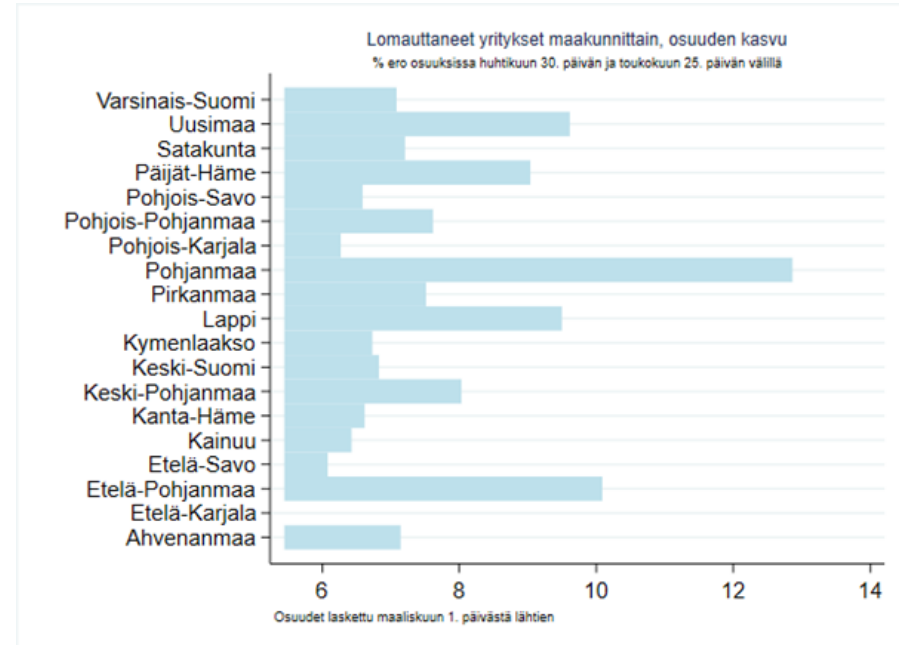
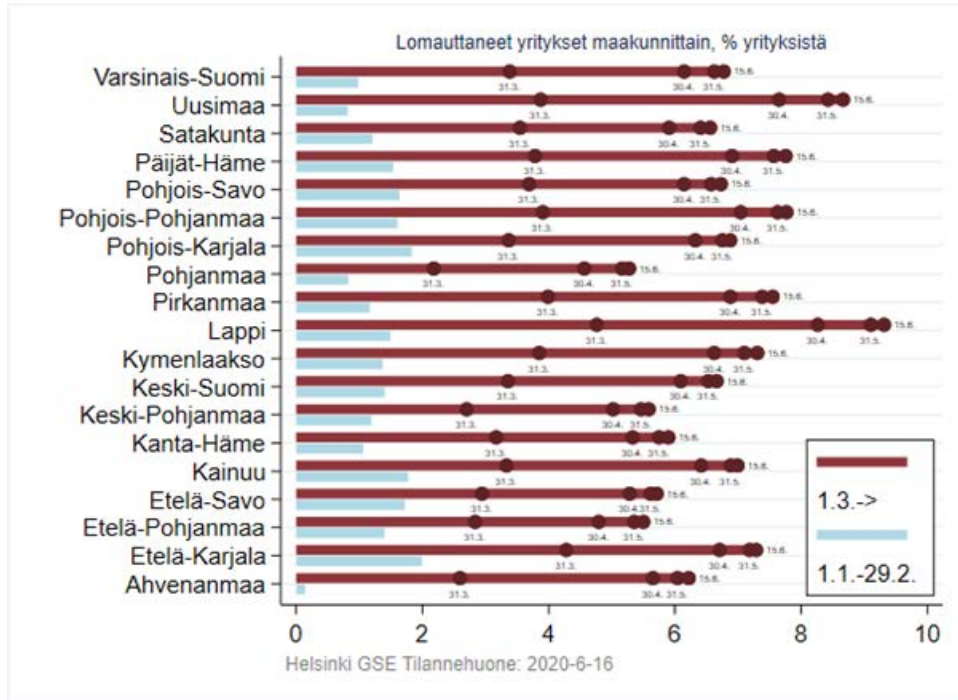
Etelä-Savon työllisyyskatsaus 5/2020

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain

Kunta	Työttömät työnhakijat				Muutos		Työttömistä työnhakijoista lomautetut		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta		Avoimet työpaikat				
	Touko 2020	Huhti 2020	Touko 2019	Muutos Touko 2020 Touko 2019	%	Touko 2020	Huhti 2020	Touko 2019	Muutos Touko 2020 Touko 2019	%	Touko 2020	Huhti 2020	Touko 2019	Muutos Touko 2020 Touko 2019	%
Enonkoski	86	90	47	39	83	26	15,6	38	40	6	32	533			
Heinävesi	199	228	132	67	51	50	16,0	10	8	18	-8	-44			
Hirvensalmi	112	118	81	31	38	22	12,9	5	9	...	...	...			
Joroinen	265	267	142	123	87	99	12,9	117	123	33	84	255			
Juva	343	356	184	159	86	112	13,3	33	50	40	-7	-17			
Kangasniemi	243	270	159	84	53	63	11,6	34	38	18	16	89			
Mikkeli	3 760	3 815	2 144	1 616	75	1 250	15,3	636	688	546	90	16			
Mäntyharju	313	339	187	126	67	93	13,6	28	26	34	-6	-18			
Pertunmaa	86	83	63	23	37	27	12,3	6	...	6	0	0			
Pieksämäki	888	942	571	317	56	236	12,0	158	210	181	-23	-13			
Puumala	82	93	68	14	21	23	9,7	16	22	9	7	78			
Rantasalmi	222	242	136	86	63	66	15,5	9	11	12	-3	-25			
Savonlinna	2 606	2 597	1 620	986	61	845	18,3	230	273	319	-89	-28			
Sulkava	151	160	105	46	44	36	15,5	91	90	12	79	658			
Etelä-Savo	9 356	9 600	5 639	3 717	66	2 948	15,1	1 411	1 590	1 237	174	14			

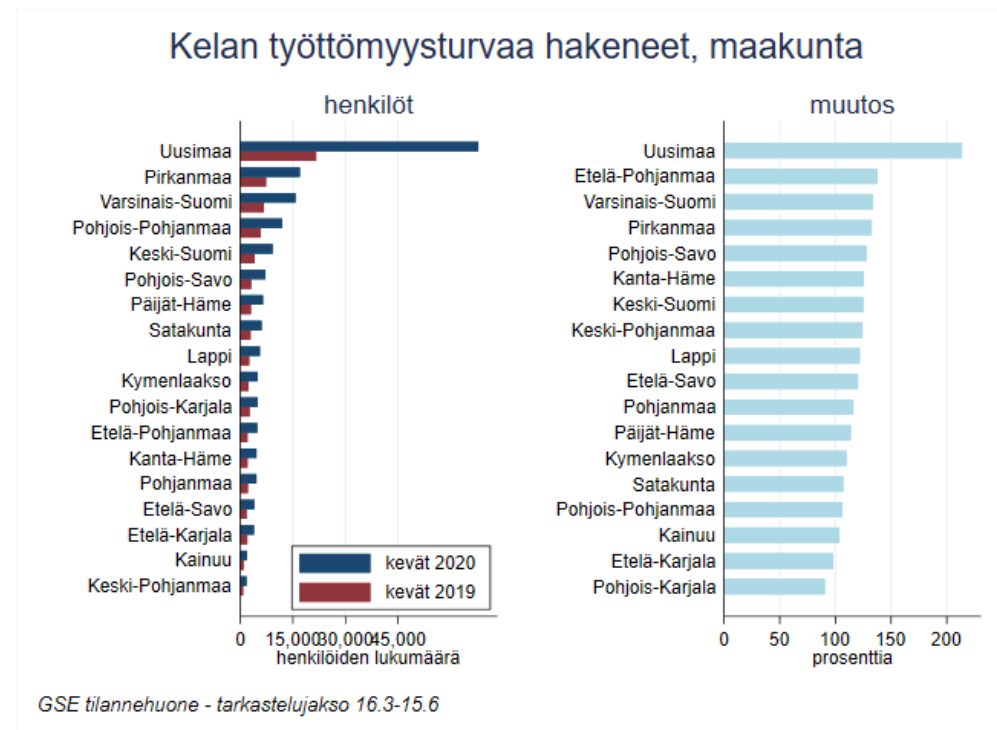
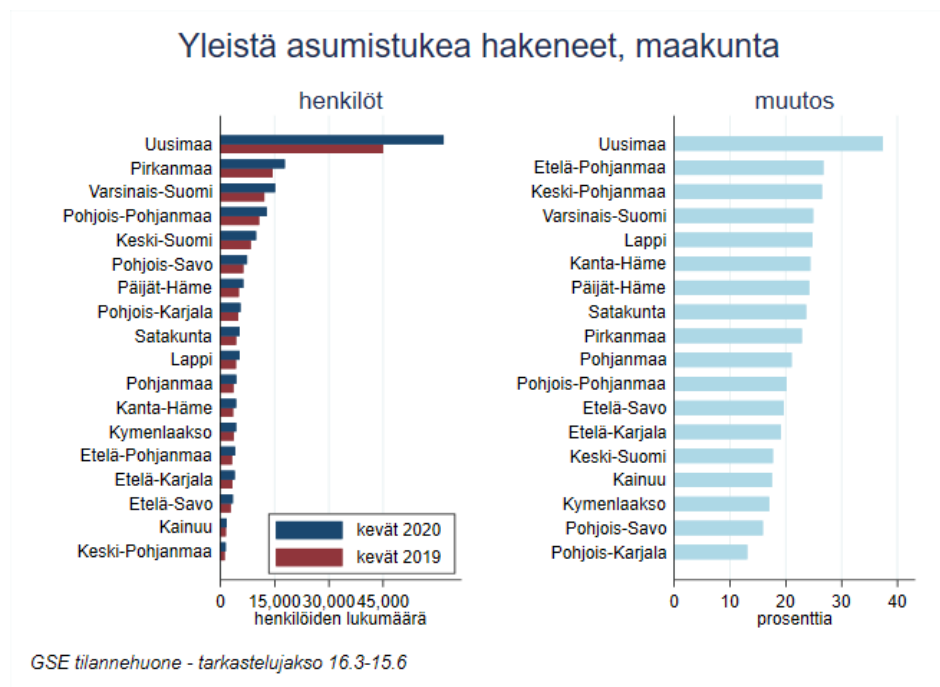
Lähde ja kuva: Etelä-Savon työllisyyskatsaus / Etelä-Savon ELY-keskus

Lomauttavat ja irtisanovat yritykset maakunnittain

Lähde ja kuvat: Helsinki GSE
Tilannehuone 18.6.2020

Etuushakemukset maakunnittain

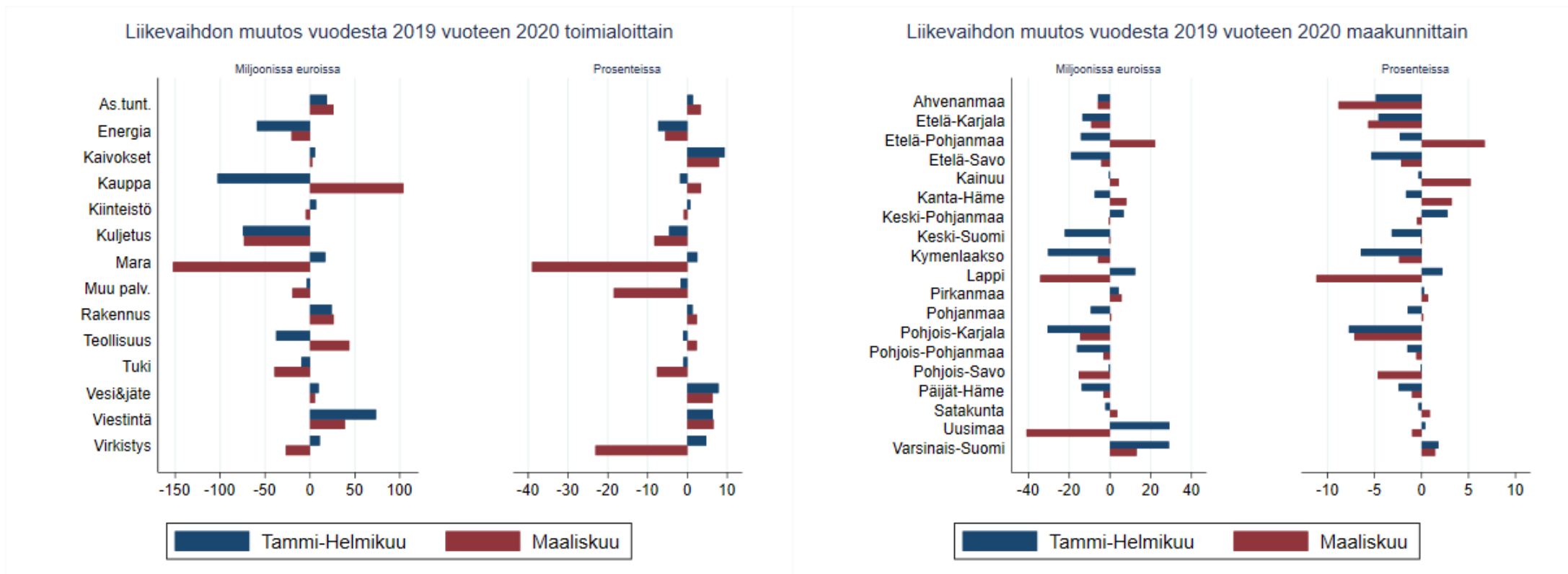
Lähde ja kuva: Helsinki GSE Tilannehuone 18.6.2020

Pandemian vaikutukset aluetalouteen ja yritystoimintaan

Pandemian vaikutukset Etelä-Savon aluetalouteen

- Etelä-Savon aluetalouden kehitykselle on ominaista, että talouden taantumaa mennään muun maan perässä ja samoin talous lähtee kasvuun jälkijunassa. Etelä-Savo on tähän saakka välttynyt suuremmilta talouden shokeilta monipuolisen elinkeinorakenteensa vuoksi.
- Yritysten osalta kriisi iski odotetusti pahimmin matkailu- ja ravintola-aloille. Teollisuuteen pahimmat vaikutukset tulevat viiveellä, todennäköisesti vasta syksyllä. Yrityksissä on odotettavissa jonkun ajan kuluttua konkurssseja, yrityskauppoja ja ns. toimialajärjestelyjä. Suomen yrittäjien toukokuun lopun kyselyn mukaan 55% yrittäjistä uskoo yrityksensä selviävän kriisistä, kun huhtikuun alussa osuus oli 45% (valtakunnallisesti)
- Aluetalouden kannalta suurta vaikutusta on myös kesä-heinäkuun suurten yleisötapahtumien perumisella. Esimerkiksi Savonlinnan Oopperajuhlat arvioi, että festivaalin taloudelliset menetykset olisivat jopa 2 miljoonaa euroa. Kokonaisvaikutukset Savonlinnan seudun talouteen voivat nousta jopa 100 miljoonaan euroon (Lähde: Savonlinnan Hankekehitys Oy). Vapaa-ajan asukkaita Etelä-Savossa on odotettavissa jopa normaalia enemmän, mutta tapahtumien perumisen synnyttämää aukkoa hekään tuskin pystyvät täysin peittämään.

Liikevaihdon muutos vuodesta 2019 vuoteen 2020

Lähde: Helsinki GSE Tilannehuone 4.6.2020

Konkurssit Etelä-Savossa tammi-toukokuussa 2020

Konkurssit alueittain (TOL 2008) muuttujina Kunta, Tiedot, Kuukausi ja Toimiala

	Yhteensä	Maa-, metsä ja kalatalous	Teollisuus, kaivostoiminta sekä energia- ja vesihuolto	Rakennustoiminta	Kauppa	Kuljetus ja varastointi	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	Muut palvelut	Tuntematon
MK10 Etelä-Savo									
Vireille pannut konkurssit, yritykset lkm									
2020M01	6	0	1	1	2	0	1	1	0
2020M02	7	3	1	0	0	0	1	2	0
2020M03	7	0	1	2	2	0	2	0	0
2020M04	3	1	1	0	0	0	1	0	0
2020M05	8	0	0	1	0	0	2	5	0
Vireille pannut konkurssit, henkilökunnan lkm									
2020M01	11	0	4	1	2	0	3	1	0
2020M02	29	3	1	0	0	0	19	6	0
2020M03	25	0	2	5	2	0	16	0	0
2020M04	4	1	2	0	0	0	1	0	0
2020M05	21	0	0	2	0	0	3	16	0

Lähde: Tilastokeskus

Toimialoittaista ennakointia

Toimialojen näkymiä Etelä-Savossa ja koko maassa

Maatalous ja elintarvikkeet

- **Maatalous ja elintarviketalous eivät ole immuuneja koronalle, mutta pandemian vaikutukset globaaleihin ruokamarkkinoihin jäänevät selvästi monia muita toimialoja pienemmiksi. Ruoka on välttämättömyyshyödyke, jolle riittää kysyntää. (PTT 7.4.2020) Kriisi on vahvistanut puhtaan ruoan käsittelyä. Tämän seurauksena suomalaisille elintarvikkeille voidaan odottaa kysyntää jatkossakin.**
- **Maataloudessa korostuu voimakkaasti työn voimakas keskittyminen kevään ja kesän satokauteen. Työvoiman tarve Etelä-Savossa on vilkkaimman sadonkorjuun aikaan heinäkuussa ja lähentelee 2000 työntekijää. Aiemmin pääosin Itä-Euroopasta tulleen kausityövoiman sijaan on työvoimaa rekrytoitu kotimaasta. Osin tässä on onnistuttukin, mutta koko sesongin loppupäähän kaivataan vielä työvoimaa. Tulevaa varten on aika miettiä myös pysyvämpiä kotimaisen työvoiman rekrytointitapoja alalle, joka on huoltovarmuuden kannalta tärkeitä.**

Metsä

- **PTT:n metsäennusteen (31.3.2020) mukaan metsätoimiala kärsii pandemiasta kokonaisuudessaan todennäköisesti muita aloja vähemmän, mutta yritysten välillä saattaa olla isoja eroja. Metsien hoitaminen on mahdollista ja useilla metsäteollisuuden tuotteilla on kysyntää myös koronasta huolimatta. Pahimpana kärsijänä metsäalalla pidetään mekaanista metsäteollisuutta. Puutuotteiden hinnat ovat laskeneet roimasti ja kysyntä hiipunut Euroopassa. Toisaalta Aasiassa on signaaleja toipumisesta.**
- **ETLA ennusti 25.5.2020, että puutuotteiden vienti vähenee tänä vuonna noin 15 prosenttia rakentamisen hidastuessa.**
- **Puutuoteteollisuus on Etelä-Savossa merkittävä työllistäjä. Vielä pandemian työllisyysvaikutukset eivät näy.**
- **Metsäsektorilla pulmia oli jo ennen pandemiaakin. Suomalainen selluteollisuus, johon Etelä-Savon metsistäkin menee paljon puita, pärjää aika hyvin. Sen sijaan mekaanisessa metsätaloudessa, minkä merkittäviä tuotantolaitoksia on Etelä-Savossa paljon, on enemmän ja vähemmän vaikeuksia riippuen tuotantoyksiköstä. Hiljentyneeseen kysyntään vastataan tuotantoa supistamalla ja lomautuksilla. Kantorahatulot jäävät tänä vuonna Etelä-Savossa kauaksi vuoden 2018 huippuluvuista.**

Teknologiateollisuus

- **Keskuskauppakamarin kyselyn (30.4.2020) mukaan jopa 63 prosenttia suomalaisyrityksistä kertoo koronakriisin vaikuttavan vientinäkymiin. Suomen vientinäkymiä heikentää erityisesti se, että vienti on pääasiassa tavaravientiä, joka kärsii enemmän kuin palveluvienti. Vaikein tilanne on yrityksille, joilla on pitkiä globaaleja toimitusketjuja.**
- **Teknologiateollisuus ry 28.4. 2020: Koronaepidemia on iskemässä yrityskyselyn mukaan teknologiateollisuuteen ja Suomen vientiin rajulla tavalla. Tarjouspyyntöjen määrä romahti huhtikuussa, vaikeudet tulevat lisääntymään lähikuukausina ja pohjakosketusta odotetaan vuoden loppupuolelle. Arvion mukaan lähes kolmannes alan henkilöstöstä olisi jossain vaiheessa lomautettuna.**
- **Teknologiateollisuuden alalla Etelä-Savossa yrityskohtaiset erot korostuvat, erityisesti globaaleista toimintaketjuista riippuvaisilla yrityksillä on vaikeuksia pandemiatilanteessa. Työllisyydessä näkymät ovat hieman heikentyneet. Ne yritykset, joilla on omia tuotteita, näyttävät pärjäävät muita paremmin ainakin lyhyellä tähtäimellä. Niiden saattaa olla myös helpompi kehittää uusia tuotteita ja etsiä uusia markkina-alueita. Toisaalta myyntityö on vaikeutunut matkustusrajoitusten takia. Investointihyödykkeissä, joita täkäläisetkin yritykset etupäässä tuottavat, henkilökohtaisella myyntityöllä on edelleen iso merkitys, vaikka perusmarkkinointia voi tehdä entistä enemmän sähköisiä kanavia pitkin. Alihankintayritysten tilauskannat ovat ohentuneet. Kaikista nopeasyklisimmillä alihankkijoilla tuotanto on jo pudonnut jonkun verran. Silti lomautuksia on ollut aika vähän. Yritykset yrittävät pitää henkilöstöstään kiinni. Syksyä odotellaan siten aika pelonsekaisin tunnelmin.**

Rakentaminen ja kuljetusala

- **RT Rakennusteollisuus 7.5.2020:** Rakennustyömaat Suomessa ovat toistaiseksi pysyneet suurimmaksi osaksi käynnissä. Käynnistyviä urakoita on kuitenkin siirretty, mikä ennakoi vaikeuksia viimeistään kesän jälkeen. Suurin huoli valtakunnallisesti on asuntorakentamisessa.
- **Etelä-Savossa rakentaminen on jatkunut samalla tasolla kuin alkuvuodesta. Mahdollinen, ja todennäköinen, hiljeneminen tulee myöhemmin riippuen ennen kaikkea talouden yleisestä toipumisesta kriisistä.**
- **ETLA:n 25.5.2020 ennusteen mukaan kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla arvonlisäys alenee tänä vuonna noin 20 prosenttia. Kuljetusalaa koettelevat yleisen taloudellisen aktiviteetin ja ostovoiman vähenemisen lisäksi asetetut toimintarajoitukset.**

Matkailu- ja ravitsemusala

- **Matkailu- ja ravintolapalvelut (Mara) -järjestön toukokuussa 2020 tehdyn kyselyn mukaan alle kymmenesosa matkailu- ja ravintola-alan yrityksistä uskoo toimintansa palautuvan kannattavaksi puolen vuoden sisällä. 15 prosenttia yrityksistä arvioi olevansa konkurssiuhan alla. Suuri enemmistö eli 3/4 arvioi, että yritys tavoittelee jälleen kannattavuutta sopeutustoiminnan jälkeen. Koronavirusepidemian vaikutukset ovat iskeneet erityisen lujaa hiihtokeskuksiin ja ohjelmapalveluihin.**
- **ETLA:n arvion 25.5.2020 mukaan majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäys alenee tänä vuonna lähes 30 prosenttia.**
- **TEM 6.5.2020: Matkailijoiden kulutus matkailuun, majoitukseen ja palveluihin romahtaa Suomessa 60-70 prosenttia kuluvana vuonna. Mikäli kysyntä alkaa elpyä syyskuussa, matkailualan kokonaiskysyntä supistuu noin 60 prosenttia eli noin 9,8 miljardia euroa. Jos elpyminen alkaa kuitenkin vastavuoden lopulla, matkailualan kokonaiskysyntä supistuu tänä vuonna noin 70 prosenttia eli noin 10,9 miljardia euroa.**
- **Matkailu -ja ravitsemusala otti Etelä-Savossakin ensimmäisenä vastaan pandemian aiheuttamat iskut ja työllisyysvaikutukset ovat olleet huomattavat. Voidaan olettaa, että varovainen palautuminen alkaa rajoituksia purettaessa mökkilomista ja lähimatkailusta, mikä olisi n. 50 000 vapaa-ajanasuntoa sisältävän maakunnan etu. Vuokramökkien uudet varaukset eivät riitä korvaamaan peruutusten jättämää aukkoa. Alueen matkailuyrittäjillä on katse yli kriisin ja pandemian aikana on kehitetty uudenlaisia tuotteita ja palveluja. Etelä-Savon matkailu on pienimuotoista ja hajautunutta, mikä voi olla myös pidemmällä tähtäimellä etu, jos kuluttajat hakevat tulevaisuudessa fyysisistä etäisyyttä, turvallisuutta ja puhtautta.**

Kauppa

- **Koronavirusepidemian seurauksena erikoiskauppa on suurissa vaikeuksissa. Kaupan alan yritykset ja niiden sidosryhmät innovoineet monenlaisia selviytymiskeinoja, joista suuri osa liittyy palvelun digitalisointiin. Verkkokauppa onkin lisääntynyt voimakkaasti. (Kaupan liitto 7.5.2020)**
- **Elintarvikekauppa jopa hieman hyötyi rajoitusten alkamisesta Suomessa. Sittemmin tilanne on tasaantunut, mutta on odotettavissa, että kesän yli mennään aika normaalissa vauhdissa. Mökkiläisten tulo Etelä-Savoon kesäksi on varsin varmaa, todennäköisesti mökeillä ollaan jopa enemmän kuin aiemmin. Mökkilomailun ja monipaikkaisen asumisen lisääntyminen parantaa vähittäiskaupan tilannetta ehkä jopa normaalikesää enemmän, myös rautakauppojen. Sen sijaan muun kotimaisen matkailun suhteen on vaikeampi arvioida kesää, koska ihmisten varovaisuutta koronan suhteen ei vielä tiedetä.**
- **Erikoiskauppa sen sijaan on kärsinyt merkittävästi kriisistä. Voi myös olla, että ihmisten siirtyvät käyttämään verkkokauppaa paljon nykyistä enemmän pysyvästikin. Yritysten olisi hyvä olla valmiina tähän. Etelä-Savon tilanne ei ole muutamasta valopilkusta huolimatta kovin valoisa tällä rintamalla. Lyhyellä perspektiivillä muutokset eivät ole vielä rajuja, mutta hieman pitemmän ajan kuluttua tilanne voi poiketa ajasta ennen pandemiaa merkittävästi.**

Talousennusteet

Eri tutkimuslaitosten ja organisaatioiden ennusteita pandemian vaikutuksista maailman, Euroopan ja Suomen talouteen

IMF:n ennuste 24.6.2020

- Kansainvälinen valuuttarahasto IMF ennakoi syvenevää maailmanlaajuista taantumaa koronaviruspandemian seurauksena.
- IMF:n ennusteen mukaan bruttokansantuote tulee tänä vuonna supistumaan globaalisti 4,9 prosenttia. Huhtikuun ennusteessa lukeman arvioitiin olevan pienempi, 3 prosenttia. Näin ollen myös elpymisennusteet ensi vuodelle ovat aiemmin luultua hitaampia. Vuoden 2009 finanssikriisin seurauksena maailmantalous supistui noin 1,7 prosentilla.
- IMF ennustaa, että taantuma iskee erityisen lujaa kehittyneisiin talouksiin. Euroalueen BKT:n odotetaan supistuvan jopa 10,2 prosenttia ja Yhdysvaltojen 8 prosenttia.

Lähde: IMF / VM verkkosivut

Suomen kansantalouden ennusteita keväällä 2020

	2020	2021
Valtiovarainministeriö 16.6.	BKT -6%	BKT +2,5%
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos 25.5.	BKT -8%	BKT +4%
Palkansaajien tutkimuslaitos 8.4.	BKT -5%	BKT +4,5%
Suomen Pankki 9.6.	BKT -7% (eri skenaarioiden vaihtelu -5% ~ -11%)	BKT +3%

Lähteet: VM:ön, Suomen Pankin ja tutkimuslaitosten verkkosivut

Vertailu: Finanssikriisissä Suomen BKT syöksyi -8,3% vuonna 2009
(Lähde: Tilastokeskus)

- Helsinki GSE:n Tilannehuone tuottaa päivittyviä talouskatsauksia
torstaiaamuisin helsinkigse.fi

Barometreja ja ennusteita

- **EK Suhdannebarometri 27.4.2020:** EK:n huhtikuun suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritykset arvioivat pandemian iskeneen talouteen rajusti ja näin heikkoja suhdanneodotuksia Suomessa on nähty viimeksi 1990 –luvun lamassa. Ensimmäisen iskun on ottanut palveluala. Suhdanneodotukset ovat kuitenkin heikot kaikilla päätoimialoilla, ja myös teollisuudessa ja rakentamisessa suhdanteiden laskua odotetaan kesän myötä. Itä-Suomen tasolla suhdannetilannetta huhtikuussa kuvattiin saldoluulla –49, kun se tammikuussa ennen pandemiaa oli –12.
- **ETLA:n toimialaennusteen 25.5.2020** mukaan teollisuuden arvonlisäyksen määrän arvioidaan supistuvan tänä vuonna noin 9 prosenttia ja palvelualojen arvonlisäyksen vajeat 7 prosenttia. Yksityiset palvelut vähenevät noin 10 prosenttia. Sekä teollisuuden että palvelualojen tuotoksen arvioidaan supistuvan noin 8 prosenttia tänä vuonna. Tämänhetkisen arvion mukaan koko teollisuuden arvonlisäys ja tuotos kasvavat ensi vuonna noin 5 prosenttia, palvelualojen vastaavat luvut ovat 3 prosenttia. Vienti supistuu ennusteen mukaan 17 prosenttia tänä vuonna, palvelujen vienti tavaravientiä enemmän.

Barometreja ja ennusteita

- **Kuluttajien luottamusindeksi (Tilastokeskus) oli toukokuussa -9,0, kun se huhtikuussa oli -13,9 ja maaliskuussa -7,1. Toukokuussa kuluttajien kuva Suomen talouskehityksestä oli edelleen synkällä tasolla ja lähellä historiallisia pohjalukemiaan vuosilta 2008-2009. Kuitenkin arviot kuluttajan oman talouden nykytilasta ja varsinkin lähitulevaisuudesta olivat toukokuussa enää vain vähän pitkän ajan keskiarvon alapuolella. Lisäksi rahankäyttöaikeet kestotavaroihin ehtivät jo kuukaudessa palautua keskimääräiselle tasolle.**
- **Tilastokeskuksen ennakkolliset tilastotiedot kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2020 ensimmäisestä vuosineljänneksestä olivat odotetun kaltaisia, ja koronaepidemia näkyi tilaston tunnusluvuissa jo selvästi. Voimakkaimmat kuntavaikutukset koronasta tulevat ajoittumaan kuluvan vuoden tuleville vuosineljänneksille. Kuntaliiton kyselyiden mukaan koronan kuntatalousvaikutukset nousevat vuonna 2020 1,9 miljardiin euroon, minkä päälle tulevat vielä kustannukset sairaanhoitopiirien talouden heikkenemisestä. (Kuntaliitto, 28.5.2020)**